

Grundlagsutskottet

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2025-2028

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna för 2025–2028 (SRR 2/2024 rd): Ärendet har remitterats till grundlagsutskottet för eventuellt utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 23.5.2024.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- riksdagens förvaltningsdirektör Pertti Rauhio, riksdagens kansli
- avdelningschef, budgetchef Mika Niemelä, finansministeriet.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- professor Janne Salminen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

(1) Riksdagens plenum remitterade statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna 2025–2028 till finansutskottet, som de andra utskotten kan lämna utlåtande till. Grundlagsutskottet beslutade den 15 maj 2024 att ta upp ärendet till behandling i fråga om det budgettekniska genomförandet av anslagen under huvudtitel 21 (Riksdagen) i budgeten (PeVP 41/2024 vp, § 4). Inbesparingarna under huvudtiteln för riksdagen ingår i redogörelsen (s. 28–29). Beloppen av de besparingar som ingår i planen baserar sig delvis på den föregående planen för de offentliga finanserna 2024–2027 som regeringen godkände den 9 oktober 2023 och som riksdagen redan behandlat (SRR 1/2023 rd, s. 49–50).

(2) Grundlagsutskottet har fått en utredning av finansministeriet om beredningen i statsrådet av de besparingar som hänför sig till huvudtiteln. Enligt annan utredning till utskottet har det vedertagna förfaringssättet varit att till statsrådets plan för de offentliga finanserna foga riksdagens budgetramar så att riksdagen tillställer finansministeriet riksdagens kanslis och andra ämbetsverks verksamhets- och ekonomiplaner, som finansministeriet beaktar som en del av planen för de offentliga finanserna. Enligt utredning till utskottet har inbesparingarna av anslagen till riks-

Utlåtande GrUU 22/2024 rd

dagen dock med avvikelse från etablerad praxis beretts på ministeriebasis vid utarbetandet av de ovan nämnda planerna.

(3) Riksdagen är det högsta statliga organet. Enligt 2 § 1 mom. i grundlagen tillkommer statsmakten i Finland folket, som företräds av riksdagen. Enligt 3 § 1 mom. i grundlagen utövas den lagstiftande makten av riksdagen, som också fattar beslut om statsfinanserna.

(4) I 7 kap. i grundlagen finns bestämmelser om statsfinanserna. Enligt 83 § 1 mom. beslutar riksdagen för ett finansår i sänder om statsbudgeten. Enligt bestämmelsens 2 mom. lämnar regeringen en proposition om statsbudgeten.

(5) Bestämmelserna i 7 kap. i grundlagen konkretiseras av lagen om statsbudgeten och motsvarande förordning. En förordning om planen för de offentliga finanserna har utfärdats. Enligt 2 § i förordningen svarar statsrådet för utarbetandet av planen.

(6) Grundlagsutskottet anser det vara klart att även om den plan för de offentliga finanserna som enligt 4 § i förordningen om en plan för de offentliga finanserna ska beaktas vid utarbetandet av budgetpropositionen formellt inte binder utövandet av riksdagens budgetmakt enligt 3 § 1 mom. i grundlagen i fråga om ändringar i enskilda moment i budgeten, är planen för de offentliga finanserna också av stor faktisk betydelse för utövandet av riksdagens budgetmakt.

(7) Grundlagsutskottet anser att riksdagens budgetmakt och ställning som högsta statsorgan förutsätter att beredningen inom statsrådet inte i ekonomiskt beslutsfattande som gäller dess egna verksamhetsförutsättningar ställer riksdagen inför situationer där besluten i relativt stor utsträckning redan har fattats. Grundlagsutskottet betonar vikten av den information som riksdagen producerar och beaktandet av den vid beredningen av budgetpropositioner och planer för de offentliga finanserna i fortsättningen. Det är motiverat att den plan för de offentliga finanserna som statsrådet utarbetat enligt vedertagen praxis i fråga om huvudtiteln för riksdagen kompletteras med budgetramar som utarbetats utifrån information som lämnats av riksdagen. Finansutskottet bör noggrant granska det förfarande som i fortsättningen ska följas vid utarbetandet av planen för de offentliga finanserna ur denna synvinkel.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Grundlagsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Utlåtande GrUU 22/2024 rd

Helsingfors 29.5.2024

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Heikki Vestman saml
vice ordförande Vilhelm Junnila saf
medlem Petri Honkonen cent
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Atte Kaleva saml
medlem Teemu Keskisarja saf
medlem Anna Kontula vänst
medlem Jarmo Lindberg saml
medlem Mats Löfström sv
medlem Mira Nieminen saf
medlem Karoliina Partanen saml
medlem Onni Rostila saf
medlem Ville Skinnari sd.

Sekreterare var

utskottsråd Mikael Koillinen.